

U S T A W A

z dnia 19 lipca 1939 r.

o izbach rzemieślniczych i ich związku.

I. Izby rzemieślnicze.

Art. 1. 1. Ustanawia się izby rzemieślnicze, jako stałą reprezentację gospodarczych i zawodowych interesów rzemiosła.

2. Izba rzemieślnicza jest instytucją samorządu gospodarczego i osobą prawa publicznego.

3. Izba odpowiada za zobowiązania swoim majątkiem.

4. Język polski jest językiem urzędowym izb rzemieślniczych.

Art. 2. Minister Przemysłu i Handlu sprawuje nadzór nad izbami rzemieślniczymi.

Art. 3. 1. Rada Ministrów na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu ustala w drodze rozporządzenia granice okręgów i siedziby izb rzemieślniczych.

2. Należy przy wyznaczaniu granic okręgów i siedzib izb uwzględnić istniejący podział administracyjny Państwa na województwa.

3. Minister Przemysłu i Handlu w przypadku zmiany granic lub ilości izb wyda zarządzenia o rozdzieleniu i przekazaniu majątku izb oraz określa, w jakiej liczbie i którzy radcowie i ich zastępcy przechodzą z izb o zmniejszonych okręgach do innych izb.

4. Izby w razie zmian ich okręgów dostosują swe statuty do poczynionych zmian w terminie, określonym przez Ministra Przemysłu i Handlu; w przeciwnym razie zmiany statutów dokona Minister Przemysłu i Handlu.

Art. 4. 1. Do zakresu działania izb rzemieślniczych należy:

- 1) organizowanie samodzielnie lub łącznie z cechami i ich związkami oraz innymi organizacjami rzemieślniczymi zbiorowych przedsięwzięć o charakterze gospodarczym oraz popieranie organizacji gospodarczych i finansowych instytucji rzemieślniczych;
- 2) organizowanie i popieranie instytutów badawczych, muzeów, wystaw, pokazów, jarmarków rzemieślniczych, biur informacyjnych i burs terminatorskich;
- 3) popieranie szkół i kursów rzemieślniczych oraz przyczynianie się w inny sposób do podniesienia sprawności zawodowej rzemieślników;
- 4) wydawanie przepisów i zarządzeń, regulujących sprawy terminatorskie w myśl przepisów prawa przemysłowego i czuwanie nad ich wykonaniem przez prowadzenie odpowiedniej kontroli;
- 5) tworzenie komisji egzaminacyjnych czeladniczych i mistrzowskich na zasadzie przepisów prawa przemysłowego oraz tworzenie komisji specjalnych, związanych z wykonywaniem zadań izb rzemieślniczych;
- 6) prowadzenie wykazu wszystkich warsztatów rzemieślniczych, znajdujących się w okręgu izby;
- 7) współdziałanie z władzami państwowymi w sprawach, dotyczących interesów rzemiosła, przez udzielanie wiadomości i wydawanie opinii;
- 8) przedstawianie władzom państwowym i samorządowym życzeń i wniosków, dotyczących interesów rzemiosła oraz

odnoszących się do wykonywania obowiązków przepisów prawnych z tym związanych;

- 9) wyznaczanie biegłych do wydawania opinii w zakresie spraw, dotyczących rzemiosła;
- 10) przedstawianie kandydatów w przypadkach, w których udział reprezentantów rzemiosła przewidują obowiązujące przepisy na stanowiska: sędziów handlowych, członków rad państwowych, komisji podatkowych itp.;
- 11) wydawanie opinii oraz zaświadczeń o istniejących zwyczajach w rzemiosle;
- 12) tworzenie sądów polubownych do rozstrzygania sporów, wynikłych ze stosunków zawodowych między rzemieślnikami, którzy nie należą do zrzeszeń rzemieślniczych lub należą do zrzeszeń, których statuty nie przewidują sądów polubownych;
- 13) zbieranie danych statystycznych, dotyczących rzemiosła;
- 14) współdziałanie ze związkiem izb rzemieślniczych w spełnianiu jego ustawowych zadań;
- 15) współdziałanie z cechami, związkami cechów i innymi organizacjami rzemieślniczymi w spełnianiu zadań samorządu gospodarczego rzemiosła.

2. Izby rzemieślnicze spełniają nadto inne czynności i zadania, przekazane im ustawami i rozporządzeniami.

Art. 5. 1. Izba rzemieślnicza składa się z radców w 3/5 częściach, wybranych przez delegatów cechów i organizacji rzemieślniczych i w 2/5 częściach, powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu; zastępcy ich są wybierani i powoływani w ilości równej liczbie radców.

2. Statut ustala liczbę radców w każdej izbie, podział okręgu izby na obwody wyborcze oraz liczbę radców, przypadających z wyboru na każdy obwód wyborczy. Ogólna liczba radców każdej izby nie może być mniejsza od 15 i powinna być podzielna przez 5.

Art. 6. 1. Czynne prawo wyborcze posiadają rzemieślnicy bez różnicy płci, którzy przed dniem zarządzenia wyborów ukończyli 24 lat życia, obywatele polscy, nie ograniczeni w prawach i wykonywający samoistnie rzemiosło na podstawie karty rzemieślniczej lub koncesji, będący członkami cechów lub innych organizacji rzemieślniczych co najmniej przez jeden rok przed dniem zarządzenia wyborów w okręgu danej izby.

2. Osoby prawne, prowadzące samoistnie rzemiosło, wykonywają czynne prawo wyborcze przez osoby fizyczne, które ukończyły 24 lat życia, posiadają obywatelstwo polskie, nie są ograniczone w prawach i posiadają uzdolnienie

nie zawodowe, wymagane przy uzyskaniu karty rzemieślniczej lub koncesji. Sposób wykonywania prawa wyborczego przez osoby prawne ustali ordynacja wyborcza.

3. Bierne prawo wyborcze posiadają rzemieślnicy, którzy: mają czynne prawo wyborcze, ukończyli 30 lat życia przed dniem zarządzenia wyborów i mają prawo używania tytułu mistrza lub są uprawnieni do kształcenia uczniów na podstawie innych przepisów prawnych.

4. Nie posiadają czynnego i biernego prawa wyborczego osoby, pozbawione praw publicznych i obywatelskich praw honorowych bądź też prawa wykonywania zawodu.

Art. 7. 1. Minister Przemysłu i Handlu zarządza wybory do izby rzemieślniczej i w tym celu mianuje komisarza wyborczego. Komisarz wyborczy powołuje główną komisję wyborczą spośród osób, przedstawionych przez izbę. Główna komisja wyborcza powołuje obwodowe komisje wyborcze spośród reprezentantów rzemiosła. Zadaniem komisji wyborczych jest przygotowanie i przeprowadzenie wyborów w okręgu izby.

2. Komisarz wyborczy ustala liczbę członków komisji wyborczych, spełnia nadzór nad czynnościami komisji i przewodniczy głównej komisji wyborczej.

Art. 8. 1. Minister Przemysłu i Handlu ustala przy każdym wyborach do izby listę cechów i innych organizacji rzemieślniczych, którym będzie przysługiwało prawo wyboru delegatów do obwodowych zgromadzeń wyborczych.

2. Wyboru radców i ich zastępców dokonywają obwodowe zgromadzenia wyborcze, złożone z delegatów, wybranych w tajnym głosowaniu przez zwołane w tym celu walne zebranie cechów i innych organizacji rzemieślniczych. Delegaci muszą posiadać kwalifikacje, określone w art. 6 ust. 1.

3. Radcowie izby i ich zastępcy są wybierani w tajnym głosowaniu spośród kandydatów, zgłoszonych na listach wyborczych.

4. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z izbami rzemieślniczymi wyda w drodze rozporządzenia ordynację wyborczą, która ustali sposób podziału mandatów między obwody wyborcze w okręgu izby, tworzenia komisji wyborczych, zgłaszania list wyborczych, tok postępowania wyborczego oraz sposób wykonywania prawa wyborczego przez osoby prawne (art. 6 ust. 2). W tym samym trybie Minister Przemysłu i Handlu może dokonać zmiany ordynacji wyborczej.

5. Minister Przemysłu i Handlu rozstrzyga zarzuty przeciwko ważności wyborów.

6. Minister Przemysłu i Handlu może unieważnić wybory w całości lub części jedynie

z powodu uchybienia przepisom ustawy niniejszej lub ordynacji wyborczej do izby, przy czym decyzja ta jest ostateczna. W razie unieważnienia wyborów Minister Przemysłu i Handlu zarządza jednocześnie ponowne wybory, które powinny odbyć się w ciągu trzech miesięcy od daty zarządzenia.

Art. 9. 1. Radcowie izby i ich zastępcy są wybierani na lat 5. Na taki sam okres czasu są powoływani przez Ministra Przemysłu i Handlu radcowie, nie podlegający wyborowi, w liczbie 3 spośród osób, zasłużonych dla rzemiosła, a pozostali — spośród rzemieślników, mających kwalifikacje, określone w art. 6 ust. 1, z tą zmianą, iż przynależność do cechu lub innej organizacji rzemieślniczej w okręgu danej izby nie jest wymagana.

2. Radcowie izby pełnią swoje obowiązki po upływie kadencji do czasu zwołania pierwszego zebrania nowowybranych i powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu radców izby.

3. Zastępca wchodzi w prawa i obowiązki radcy na czas jego choroby lub zawieszenia w czynnościach, na stałe zaś — w razie utraty mandatu.

4. Minister Przemysłu i Handlu może w razie wszczęcia przeciwko radcy izby postępowania karno-sądowego zawiesić go w czynnościach radcy.

5. Ustępujący radcowie i ich zastępcy tak z wyboru, jak i powołani mogą być ponownie wybierani lub powoływani.

Art. 10. 1. Radcowie izby są obowiązani uczestniczyć w zebraniach plenarnych izby oraz w posiedzeniach zarządu izby i komisji, do których zostali wybrani.

2. Radcowie izby sprawują swe czynności bezpłatnie, mają jednak prawo do zwrotu kosztów, poniesionych w związku z wykonywaniem tych czynności, w granicach, ustalonych w statucie izby.

3. Radca, który bez usprawiedliwienia opuścił dwa kolejne zebrania plenarne izby lub w ciągu roku cztery posiedzenia zarządu izby lub komisji, do których został wybrany, może być uchwałą plenarnego zebrania izby pozbawiony mandatu radcy. Uprawnienie to w stosunku do radcy z powołania służy Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 11. 1. Minister Przemysłu i Handlu, po przeprowadzeniu wyborów, wyznacza dzień, godzinę i miejsce otwarcia izby rzemieślniczej.

2. Pierwsze plenarne zebranie izby zwołuje dotychczasowy prezes izby, a w braku jego — komisarz wyborczy. Zebranie otwiera przedstawiciel Ministra Przemysłu i Handlu i przewodniczy do chwili wyboru prezesa izby.

Art. 12. 1. Plenarne zebranie izby wybiera zwyczajną większością głosów w jednym gło-

sowaniu tajnym 2 kandydatów na dyrektora izby z wyższym wykształceniem i przynajmniej z trzyletnią pracą w samorządzie gospodarczym lub w organizacjach rzemieślniczych. W przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, Minister Przemysłu i Handlu może zwolnić kandydata od jednego z tych warunków. Minister Przemysłu i Handlu zatwierdza jednego z kandydatów na stanowisko dyrektora.

2. W razie odmowy zatwierdzenia jednego z wybranych kandydatów plenarne zebranie izby dokona ponownego wyboru w terminie do trzech miesięcy od daty doręczenia izbie decyzji Ministra Przemysłu i Handlu.

3. Dyrektor jest odpowiedzialnym szefem biura izby oraz kieruje pracą przygotowawczą i wykonawczą w sprawach, wynikających z zakresu działania izby. Na wniosek dyrektora prezes powołuje personel biura izby.

4. Minister Przemysłu i Handlu może zwolnić dyrektora po wysłuchaniu zarządu izby. Umowa, zawarta z dyrektorem, podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

5. Prezes izby — na podstawie uchwały zarządu, zatwierdzonej przez Ministra Przemysłu i Handlu — powołuje w okresie nieobsadzenia stanowiska dyrektora izby osobę, która czasowo pełni obowiązki dyrektora.

Art. 13. Minister Przemysłu i Handlu zatwierdza zawierane przez izbę umowy o pracę z terminem wypowiedzenia dłuższym niż sześć miesięcy.

Art. 14. 1. Fundusze izby składają się:

- 1) z opłat, przewidzianych w ustawie z dnia 25 kwietnia 1938 r. o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 293),
- 2) z opłat za korzystanie z jej urządzeń,
- 3) z dochodów z własnego majątku,
- 4) z dochodów nadzwyczajnych.

2. Fundusze izby mogą być przeznaczane tylko na spełnianie zadań, określonych ustawą niniejszą lub statutem izby.

3. Izba może pobierać opłaty za korzystanie z jej urządzeń, udzielanie porad oraz inne czynności, wynikające z zadań i zakresu jej działania, a służące interesom rzemieślników. Minister Przemysłu i Handlu ustala górną granicę tych opłat.

4. Fundusze izby, nie przeznaczone na pokrywanie bieżących wydatków, należy lokować w sposób, przepisany dla lokat, posiadających bezpieczeństwo prawne. Minister Przemysłu i Handlu może zezwolić na inny sposób lokaty w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie.

5. Zarządy gminne i miejskie dostarczają izbie na jej żądanie za zwrotem kosztów wszelkie dane, dotyczące poboru opłat i wydawania kart rejestracyjnych.

Art. 15. 1. Minister Przemysłu i Handlu ustala sposób układania budżetów, prowadzenia rachunkowości izb rzemieślniczych, sporządzania rocznych zamknięć rachunkowych i bilansów majątkowych oraz sposób przeprowadzenia kontroli całokształtu gospodarki finansowej i majątkowej izb.

2. Plenarne zebranie izby uchwała corocznie preliminarz budżetowy na rok następny i przedstawia go do zatwierdzenia Ministrowi Przemysłu i Handlu w terminie przez niego ustalonym.

Art. 16. Izby rzemieślnicze są zwolnione od wszelkich podatków i opłat w tym samym zakresie i w tych samych przypadkach, w jakich obowiązujące ustawy przewidują to w stosunku do związku samorządu terytorialnego.

Art. 17. 1. Statut izby zawiera postanowienia, dotyczące jej organizacji.

2. Plenarne zebranie izby uchwała statut izby i jego zmiany. Uchwały te podlegają zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

3. Statut ustala:

- 1) nazwę i miejsce siedziby izby i okręg jej działania;
- 2) szczegółowy zakres działania izby;
- 3) liczbę radców izby oraz ich zastępców;
- 4) liczbę członków zarządu, komisji rewizyjnej i ich zastępców;
- 5) sposób wyboru zarządu izby (prezesa, wiceprezesa, członków i ich zastępców) oraz komisji rewizyjnej;
- 6) prawa i obowiązki radców izby oraz członków zarządu i komisji;
- 7) zakres działania plenarnego zebrania izby;
- 8) zakres działania zarządu i dyrektora izby oraz jego zastępcy;
- 9) sposób reprezentowania izby;
- 10) sposób zwoływania plenarnych zebrań izby, zarządu i komisji oraz warunki prawomocności ich uchwał;
- 11) podział okręgu izby na obwody wyborcze oraz ilość delegatów, wysyłanych przez cechy i inne organizacje rzemieślnicze do obwodowych zgromadzeń wyborczych;
- 12) sposób wydawania regulaminów komisji egzaminacyjnych czeladniczych, mistrzowskich i innych.

4. Nadto statut może zawierać inne postanowienia, związane z wypełnianiem zadań izby.

Art. 18. 1. Wszystkie stowarzyszenia rzemieślnicze, cechy i związki cechów są obowiązane udzielać wiadomości, wykazów i posiadanych danych statystycznych na żądanie izby, w której okręgu mają swą siedzibę, oddział lub delegaturę, albo na której okręg rozciągają swą działalność. Ten sam obowiązek ciąży na oso-

bach i przedsiębiorstwach, wykonywających samoistnie rzemiosło w okręgu izby.

2. Winni naruszenia postanowień ust. 1 podlegają karze porządkowej w wysokości do 50 zł.

3. Do nakładania kar porządkowych jest powołany zarząd izby. Od orzeczenia zarządu izby służy ukaranemu prawo odwołania do właściwego wojewody w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia orzeczenia.

4. Ściąga się grzywnę w drodze egzekucji administracyjnej w razie nieuiszczenia jej w terminie siedmiu dni od daty jej uprawomocnienia się.

5. Zarząd izby może przed wykonaniem kary uchylić swe orzeczenie, jeżeli ukarany dopełni obowiązku, przewidzianego w ust. 1 i przedstawi należyte usprawiedliwienie.

Art. 19. Minister Przemysłu i Handlu:

- 1) może rozwiązać izbę, jeżeli działalność jej narusza obowiązujące przepisy prawne albo też, jeżeli izba mimo wezwania władzy nadzorczej zaniedbuje spełnianie swych zadań;
- 2) może również rozwiązać izbę w razie wcielenia okręgu jednej izby do drugiej lub w razie zmiany granic jej okręgu;
- 3) ustanawia jednocześnie z rozwiązaniem izby zarząd tymczasowy, któremu przysługują uprawnienia plenarnego zebrania izby i jej zarządu.

Art. 20. Poza izbami rzemieślniczymi, powstałymi na zasadzie ustawy niniejszej, żadna organizacja lub instytucja bez względu na jej cel lub charakter, nie może przybrać nazwy „Izba rzemieślnicza”.

II. Związek izb rzemieślniczych.

Art. 21. 1. Izby rzemieślnicze tworzą wspólną organizację pod nazwą „Związek izb rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej” z siedzibą w m. st. Warszawie.

2. Stosuje się odpowiednio do Związku izb rzemieślniczych przepisy art. 1 ust. 2 — 5 oraz art. 2, 16 i 19.

Art. 22. 1. Do zadań Związku izb rzemieślniczych należy:

- 1) reprezentacja ogólnych interesów rzemiosła wobec władz państwowych i samorządowych;
- 2) uzgadnianie stanowiska izb rzemieślniczych w sprawach o znaczeniu ogólnym dla interesów rzemiosła oraz przedstawianie władzom na ich żądanie lub z własnej inicjatywy opinii, życzeń i wniosków, dotyczących całokształtu organizacji i polityki gospodarczej rzemiosła;
- 3) ustalanie w porozumieniu z izbami rzemieślniczymi wytycznych działalności

samorządu gospodarczego rzemiosła w sprawach, dotyczących obszaru całego Państwa;

- 4) współdziałanie z władzami państwowymi, izbami rzemieślniczymi i ogólnopolskimi związkami cechów w sprawach, dotyczących interesów rzemiosła przez udzielanie wiadomości i wydawanie opinii;
- 5) badanie ogólnych warunków rozwoju rzemiosła oraz zbieranie danych statystycznych, jak również danych, obrazujących gospodarcze położenie rzemiosła.

2. Związek izb rzemieślniczych ma prawo organizowania i popierania wszelkiego rodzaju instytucyj, przeznaczonych do podnoszenia poziomu oświaty zawodowej i wzmocnienia wytwórczości rzemieślniczej.

3. Właściwe władze państwowe będą przysyłały Związkowi izb rzemieślniczych do opiniowania projekty ustaw przed skierowaniem ich na drogę ustawodawczą oraz projekty rozporządzeń, mające znaczenie dla rzemiosła.

Art. 23. Organami Związku izb rzemieślniczych są: rada, zarząd i komisja rewizyjna.

Art. 24. 1. Rada Związku izb składa się z prezesów izb i z zarządu Związku izb rzemieślniczych. Rada wybiera ze swego grona prezesa i wiceprezesa. Prezes izby w razie niemożności uczestniczenia w posiedzeniach rady wyznacza swego zastępcę. W posiedzeniach rady uczestniczą również dyrektorzy izb rzemieślniczych z głosem doradczym.

2. Zarząd Związku składa się z prezesa, 2 wiceprezesów oraz 5 członków i 3 zastępców, wybranych przez radę Związku. Minister Przemysłu i Handlu zatwierdza prezesa i wiceprezesów.

3. Komisja rewizyjna Związku składa się z 3 członków i 1 zastępcy, wybranych przez radę Związku spoza swego grona.

4. Kadencja rady Związku, zarządu i komisji rewizyjnej trwa pięć lat i biegnie od dnia ukonstytuowania się tych organów.

Art. 25. Rada wybiera kandydatów na dyrektora Związku. Do dyrektora stosują się odpowiednie przepisy art. 12.

Art. 26. 1. Statut ustala organizację Związku, sposób wyboru i zakres działania jego władz.

2. Statut i jego zmiany uchwała Rada Związku, a zatwierdza je Minister Przemysłu i Handlu.

Art. 27. 1. Rada Związku uchwała co roku preliminarz budżetowy na rok następny i przedstawia go do zatwierdzenia Ministrom

wi Przemysłu i Handlu w terminie przez niego ustalonym.

2. Minister Przemysłu i Handlu ustala zasady ponoszenia kosztów utrzymania Związku izb rzemieślniczych. Każda izba ponosi koszty w takiej części ogólnej sumy swych wydatków, jaką stanowi koszt utrzymania Związku w ogólnej sumie wydatków wszystkich izb. W tym celu każda izba wstawia do swego budżetu odpowiednią kwotę, wypłacaną Związkowi izb po zatwierdzeniu budżetu izby.

3. Przepisy art. 15 ust. 1 mają tu odpowiednie zastosowanie.

III. Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 28. 1. Izby rzemieślnicze, istniejące w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej, działają aż do ukonstytuowania się izb w nowym składzie na podstawie postanowień tej ustawy. Postanowienie niniejsze stosuje się odpowiednio do rady, zarządu i komisji rewizyjnej Związku izb rzemieślniczych.

2. Izby rzemieślnicze, ukonstytuowane na podstawie przepisów ustawy niniejszej, przejmują z mocy ustawy od izb istniejących wszelkie sprawy, majątek i zobowiązania.

3. Dotychczasowe statuty służbowe pracowników izb rzemieślniczych i ich Związku powinny być dostosowane do postanowień ustawy niniejszej i w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia jej w życie przedstawione Ministrowi Przemysłu i Handlu do zatwierdzenia.

Art. 29. Dotychczasowe przepisy, ustalające granice okręgów i siedziby izb rzemieślni-

czych, pozostają w mocy do czasu wydania rozporządzenia Rady Ministrów, przewidzianego w art. 3 ust. 1.

Art. 30. Nie stosuje się przepisów art. 12 ust. 1 do dyrektorów izb i Związku izb rzemieślniczych, którzy piastowali te stanowiska w dniu wejścia w życie ustawy niniejszej.

Art. 31. Ilekroć art. 1 ustawy z dnia 7 listopada 1931 r. o zasilaniu funduszy izb rzemieślniczych (Dz. U. R. P. Nr 105, poz. 809) przewiduje dodatek do państwowego podatku przemysłowego, należy przez to rozumieć opłaty rejestracyjne, określone w ustawie z dnia 25 kwietnia 1938 r. o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 293).

Art. 32. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o izbach rzemieślniczych i ich Związku (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 638).

Art. 33. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Art. 34. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *Antoni Roman*